

Hemşirelik Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Özelliklerinin Belirlenmesi

The Determination of the Usage Characteristic of Smartphones in Nursing Students

Remziye SEMERCİ^a Melahat AKGÜN KOSTAK^b

ÖZ Giriş: Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin akıllı telefon kullanım özelliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Tanımlayıcı tipte olan araştırma; Mayıs 2015 tarihinde, Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümünde öğrenim gören 298 hemşirelik öğrencisi ile yürütüldü. Araştırma verileri; araştırmacılar tarafından geliştirilen “Anket Formu” ile toplandı. Araştırmanın verileri sayı, yüzde, ki-kare ve korelasyon analizi ile değerlendirildi. **Bulgular:** Öğrencilerin yaşları 20.6 ± 1.6 ve %91.9’u kız ve %93.6’sının akıllı telefonu vardı. Öğrencilerin günlük interneti kullanma süresi 318.98 ± 233.08 dakika idi. Öğrencilerin %68.5’i teorik derste, %65.4’ü klinik uygulamalarda akıllı telefonlarını kullanmakta idi. Öğrenciler akıllı telefonlarını bir saatlik teorik derste 17.84 ± 33.30 dakika, 8 saatlik klinik uygulama sırasında ise 52.48 ± 65.46 dakika kullanmakta idi. Öğrencilerin %56’sı akıllı telefon kullanımının bireysel ilişkileri zayıflattığını ifade etti. Öğrencilerin sınıfları ile teorik derslerde ve klinik uygulamalarda akıllı telefon kullanım amaçları arasında fark bulundu ($p < 0.05$). Öğrencilerin yaşları ile günlük internete bağlanma süreleri arasında negatif yönde korelasyon, klinik uygulamalarda akıllı telefon kullanım süreleri arasında pozitif yönde korelasyon vardı ($p < 0.05$). **Sonuç:** Bu çalışmada akıllı telefon kullanımının hemşirelik öğrencileri arasında yaygın olduğu, öğrencilerin eğitimlerinde akıllı telefonlardan yararlandıkları ancak ders saatleri içerisinde ders dışı amaçlarla kullandıkları, bu durumun ders performans ve başarılarını olumsuz etkilediği saptandı.

Anahtar Kelimeler:

ABSTRACT Objective: This study was conducted to determine the usage features of smartphones in nursing students. **Material and Methods:** This descriptive study was conducted with 298 students at Trakya University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, in May 2015. Data were collected by “Survey Form” which developed by the researchers. Data was analyzed frequency, percentage, chi-square and correlation analysis. **Results:** The age of students was 20.6 ± 1.6 , 91.9% of the students are girls, 93.6% of students had smartphone. Students use internet 318.98 ± 233.08 minutes in a day and 68.5% of students were using their smartphones during theoretical courses, 65.4% of students were using during clinical practices. Students were using smartphones 17.84 ± 33.30 minutes during one-hour lectures and 52.48 ± 65.46 minutes during the eight-hour clinical practice. In addition, 56.0% of students stated that smartphone using decrease personal relations. There was a difference between the classes of students and the usage aim of smartphones in theoretical courses and in clinical practice ($p < 0.05$). It was found a negative correlation between age of students and daily internet usage time ($p < 0.05$). It was found a positive correlation between age of students and smartphone usage time during clinical practices. **Conclusion:** In this study was showed smartphone using common among nursing students, students benefit from smartphones for education but students use smartphones for curricular purposes during the courses and this case negatively affects their performance and success.

Giriş

Akıllı telefonlar, yeni medya ortamlarının sunduğu birçok özelliğe sahip olması ve en önemlisi taşıma-

bilir özelliği ile günlük hayatımızın vazgeçilmezleri arasında yerini almıştır (1,2). Dünyanın en

Geliş Tarihi/Received: 17-01-2018/ **Kabul Tarihi/Accepted:** 20-07-2018

^aArş. Gör. Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Edirne, e-posta: remziyese merci@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1999-9179

^bDoç. Dr. Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Edirne, e-posta: akgunmel@yahoo.com, ORCID: 0000-0003-0507-9638

Sorumlu Yazar/Correspondence: Doç. Dr. Melahat AKGÜN KOSTAK, Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, email: akgunmel@yahoo.com,

Atf: Semerci R. Akgün Kostak M, Hemşirelik öğrencilerinin akıllı telefon kullanım özelliklerinin belirlenmesi. Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi 2019;6(1):8-16

Citation: Semerci R. Akgün Kostak M, The determination of the usage characteristic of smartphones in nursing students. Journal of Health Science and Profession 2019;6(1):8-16

büyük muhasebe, denetim, vergi ve yönetim danışmanlığı hizmeti sunan uluslararası firmalarından biri olan “Deloitte” tarafından yayınlanan ‘State of The Global Mobile Consumer: Connectivity is core 2012’ isimli mobil cihazlara ilişkin raporun sonuçlarına göre; Türkiye aralarında Amerika, Fransa, İngiltere, Kanada gibi gelişmiş Batı ülkelerinin de bulunduğu 15 ülke arasında cep telefonundan internet kullanım sıralamasında birinci sırada yer almıştır (3). Gelişmiş ülkelerde internete bağlanmak için akıllı telefon kullanım oranı %79 iken, gelişmekte olan ülkeler sıralamasında Türkiye %91 kullanım oranıyla ilk sırada yer almaktadır (4). Türkiye İstatistik Kurumu Nisan 2015 verilerine göre; Türkiye’deki hanelerin %96.8’inde cep telefonu veya akıllı telefon bulunduğu rapor edilmiştir (5).

Akıllı telefonlar her zaman bağlantıda olmaya olanak sağladığı için sosyal medya kullanımına da yeni bir boyut getirmektedir (1). Araştırmalarda hemşireler ve diğer sağlık çalışanlarının sosyal paylaşım ağlarına yoğun ilgi gösterdikleri bildirilmiştir (6). Akıllı telefonların yaşamımızdaki artan bu önemi, her geçen gün birçok araştırmaya konu olmakta ve bu konuda yapılan araştırmaların sayısı da her geçen gün artmaktadır (7,8). İngiltere’de Von Muhlen ve Ohno-Machado’nun (2012) hekim, hemşire, diş hekimi, eczacılar ve tıp öğrencilerini kapsayan metaanaliz çalışması, sağlık çalışanlarının sosyal paylaşım ağlarını yaygın olarak kullandıklarını doğrulamaktadır (9). Kung ve Oh (2014), hemşirelerin %93.4’ünün sosyal medyayı aktif olarak kullandığını, %37.9’unun sosyal medya platformlarına üye olduğunu, %31.8’inin bir blog takip ettiğini, %19’unun twitter kullandığını ve hemşirelerin çoğunluğunun günlük 1-4 saat internette zaman geçirdiğini rapor etmişlerdir (10).

Hemşireler akıllı telefonu/interneti sağlıkla ilgili gelişmelerden haberdar olmak, sağlık personeli, aile ve hastalarıyla iletişim kurmak amacıyla da kullanılmaktadırlar (11). Pitt ve Bennett (2008) hemşirelerin akıllı telefonlarını kişisel ağlar oluşturma, aile ve arkadaşlarını kontrol etme, müzik ve video indirme, spor sonuçlarını kontrol etme, sosyal imleri takip etme gibi meslekleri ile ilgili olmayan faaliyetler için daha fazla kullandıklarını rapor etmişlerdir (12).

Akıllı telefonlar sağlık profesyonelleri için internete erişim sağlayarak onlara ilaç bilgisi, tıbbi uygulamalar, hasta eğitimleri konusunda rehberlik

sağlamaktadır (13). Ancak yapılan araştırmalar bilişsel işlerde akıllı telefonun dikkati dağıtarak, konsantrasyonun azalmasına, iş performansının düşmesine ve yapılan iş süresinin uzamasına neden olduğunu göstermektedir (14,15). Özellikle sağlık profesyonellerinin akıllı telefonları fazla kullanmaları hasta bakımını olumsuz etkileyerek beraberinde güvenlik risklerini de getirmektedir. Ardıç Çobaner ve Işık (2014) bu riskleri; içeriğin denetlenememesi, hastanın mahremiyetinin ve kişisel gizliliğinin ihlali, profesyonel olmayan davranışlar ve örgütsel riskler olmak üzere dört kategoriye ayırmıştır (16). Bu riskleri en aza indirmek için elektronik ve sosyal medyayı kullanan sağlık kuruluşlarının, üniversite çalışanlarının ve öğrencilerin medya kullanımını kontrol eden politikaları takip etmeleri gerekmektedir (17). Fidancıoğlu, Beydağ, Gök Özer ve Kızılkaya (2009) hemşirelik ve sağlık memurluğu öğrencilerinin %53’ünün interneti kullandıklarını belirtmişlerdir (18). Kheokao, Siriwanji, Yingrengreung ve Krirkgulthorn (2015) da Tayland’da hemşirelik öğrencilerinin sosyal medyayı yaygın olarak kullandıklarını belirtmişlerdir (17). Öğrencilerin interneti ve sosyal medyayı yaygın olarak kullanmaları ve bu durumu akıllı telefonlar aracılığıyla derslerde devam ettirmeleri, öğrenciler için düşük verimlilik düzeyine ve zamanın boşa geçirilmesine neden olmaktadır (19). Ayrıca gelecekte sağlık personeli olacak öğrencilerin riskli akıllı telefon kullanım davranışlarına da zemin hazırlamaktadır (20).

Bu çalışmanın amacı geleceğin hemşirelerini oluşturacak olan hemşirelik öğrencilerinin akıllı telefon kullanım özellikleri belirlemektir. Araştırmada “Hemşirelik öğrencilerinin teorik derste akıllı telefon kullanım amaçları nelerdir?”, “Hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulamada akıllı telefon kullanım amaçları nelerdir?”, “Hemşirelik öğrencilerinin akıllı telefon kullanımını etkileyen faktörler nelerdir?” sorularına yanıt aranmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Tipi: Bu araştırma, tanımlayıcı tipte bir çalışmadır.

Araştırmanın Yeri: Bu araştırma Mayıs 2015 tarihinde Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü öğrencileriyle yürütüldü.

Araştırmanın Evren ve Örnekleme: Araştırmanın evrenini Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2014-2015 Eğitim-Öğretim yılında, hemşirelik bölümünde öğrenim gören 547 öğrenci oluşturdu. Örneklem seçimi yapılmadan tam sayım yöntemi ile evrenin tamamına ulaşılması hedeflendi. Örneklemi 01.05.2015 ile 15.05.2015 tarihleri arasında derslere devam eden, araştırmaya katılmaya gönüllü ve “Anket Formu” nu eksiksiz dolduran 298 öğrenci oluşturdu. Araştırma %54.48’lik katılım oranıyla tamamlandı.

Verilerin Toplaması: Veriler araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan “Anket Formu” ile toplandı (17,18,21-24). Anket formu öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini (yaş, cinsiyet, sınıf, aile gelir düzeyi, aile tipi, yaşadığı yer, anne-baba eğitim düzeyi) içeren 8 soru ve akıllı telefon kullanımı ile ilgili düşünce ve davranışlarını (akıllı telefon varlığı, teorik-uygulama derslerinde akıllı telefon kullanım durumu, kullanım süresi ve kullanım amaçlar vb.) içeren 22 soru olmak üzere toplam 30 sorudan oluştu. Gönüllü öğrencilere “Anket Formu” ders saatleri dışında dersliklerde yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulandı. Formun doldurulması yaklaşık 5-8 dakika sürdü.

Verilerin Değerlendirilmesi: Araştırmanın verileri SPSS 19.0 programında analiz edildi. Öğrencilerin sosyodemografik özellikleri ile akıllı telefon kullanım özellikleri ve görüşleri; sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma ile değerlendirildi. Öğrencilerin sınıfları ile teorik derslerde ve klinik uygulamalarda akıllı telefon kullanım amaçlarının karşılaştırılmasında ki-kare testi kullanıldı. Öğrencilerin yaşı ile akıllı telefon kullanım süreleri arasındaki ilişki verilerin normal dağılım göstermemesi nedeniyle Spearman korelasyon analizi ile değerlendirildi ve 0.00-0.25=çok zayıf, 0.26-0.49=zayıf, 0.50-0.69=orta, 0.70-0.89=yüksek, 0.90-1.00=çok yüksek ilişki, korelasyon katsayıları esas alındı (25). $p < 0.05$ değeri istatistiksel anlamlılık sınırı olarak kabul edildi.

Araştırmanın Etik Yönü: Araştırma için Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu’ndan 15.07.2015 tarihli 13/10 nolu izin, Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı ve Hemşirelik Bölüm Başkanlığı’ndan yazılı izin

alındı. Öğrencilere araştırmanın amacı açıklandı, elde edilen bilgilerin bilimsel amaçla kullanılacağı, formlara isim belirtmemeleri, çalışmanın kendilerine maddi ve manevi zarar verme riskinin olmadığı söylendi Araştırmaya katılmak isteyen öğrencilere araştırmanın amacı açıklandıktan sonra sözel onamları alındı.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşı 20.6 ± 1.6 , %91.9’u kız, %26.8’i birinci sınıf, %29.9’u ikinci sınıf idi. Öğrencilerin günlük internete bağlanma süresi 318.98 ± 233.08 dakika, akıllı telefon kullanım süreleri 1 saatlik teorik derste 17.84 ± 3.30 dakika ve 8 saatlik klinik uygulama sırasında 52.48 ± 65.46 dakika olarak bulundu. Öğrencilerin %93.6’sı akıllı telefonunun olduğunu, %68.5’i teorik dersler sırasında akıllı telefonu kullandığını, %58.4’ü teorik ders sırasında akıllı telefon kullanımının dersi dinlemelerini engellediğini ifade etti. Öğrencilerin %65.4’ü klinik uygulamalarda akıllı telefonu kullandığını, %40.6’sı uygulamalarda akıllı telefon kullanımının kendilerine engel teşkil ettiğini, %91.9’u eğitimleri, %90.9’u meslekleri için akıllı telefonların gerekli olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin %61.4’ü akıllı telefon kullanımının okul-ders performans ve başarıyı arttırdığını, %29.9’u okul-ders performansını olumsuz etkilediğini, %56’sı bireysel ilişkileri zayıflattığını ifade etti (Tablo 1).

Öğrencilerin sınıfları ile teorik derslerde akıllı telefonlarını oyun oynama ve zaman doldurma amacıyla kullanmaları yönünden fark bulundu ($p=0.010$; $p=0.020$). Akıllı telefonlarını ikinci sınıflar en çok oyun için, dördüncü sınıflar ise zaman doldurmak amacıyla kullanmaktadır (Tablo 2). Öğrencilerin sınıfları ile teorik derslerde akıllı telefonlarını iletişim kurma, araştırma yapma ve e-posta amacıyla kullanmaları yönünden fark görülmedi (Tablo 2).

Öğrencilerin sınıfları ile klinik uygulamalarda akıllı telefon kullanım amaçları arasında anlamlı fark vardı ($p < 0.05$). Klinik uygulamalar sırasında akıllı telefonlarını dördüncü sınıflar ilaç bilgisi araştırma, tıbbi kelimelerin anlamına bakma, mesleki bilgilerini güncelleme ve iletişim kurma amacıyla, üçüncü sınıflar hastalık bilgisi araştırma amacıyla, üçüncü ve ikinci sınıflar da ödev-araştırma yapma amacıyla daha fazla kullandığı saptandı (Tablo 3).

Tablo 1. Öğrencilerin Akıllı Telefon Kullanım Özellikleri ve Görüşleri (n = 298)

Değişkenler	n	%**
Akıllı telefon varlığı		
Evet	279	93.6
Hayır	19	6.4
Akıllı telefon kullanım amacı*		
E-posta	113	37.9
Müzik	196	65.8
Oyun	77	25.8
Alışveriş	70	23.5
İletişim	247	82.9
Eğitim	193	64.8
Teorik derste akıllı telefon kullanma durumu		
Evet	204	68.5
Hayır	94	31.5
Akıllı telefon kullanımının teorik dersi dinlemeyi engelleme durumu		
Evet	174	58.4
Hayır	124	41.6
Klinik uygulamalarda akıllı telefon kullanma durumu		
Evet	193	65.4
Hayır	105	34.6
Akıllı telefon kullanımının klinik uygulamaları engelleme durumu		
Evet	121	40.6
Hayır	177	59.4
Akıllı telefon kullanımının meslek için gerekli olma durumu		
Evet	271	90.9
Hayır	27	9.1
Akıllı telefon kullanımının eğitim için gerekli olma durumu		
Evet	274	91.9
Hayır	24	8.1
Akıllı telefon kullanımının okulders performansını olumsuz etkilediği düşüncesi		
Evet	89	29.9
Hayır	209	70.1
Akıllı telefon kullanımının okulders performansını arttırdığı düşüncesi		
Evet	183	61.4
Hayır	115	38.6
Akıllı telefon kullanımının bireysel ilişkileri azalttığı düşüncesi		
Evet	167	56.0
Hayır	131	44.0

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

**Sütun yüzdesi alınmıştır.

Öğrencilerin yaşları ile klinik uygulamalarda akıllı telefon kullanma süreleri arasında çok zayıf pozitif ($p=0.001$), günlük internete bağlanma süreleri ile çok zayıf negatif korelasyon vardı ($p=0.018$). Öğrencilerin yaşları arttıkça klinik uygulamalarda akıllı telefon kullanım sürelerinin arttığı, günlük internete bağlanma sürelerinin ise azaldığı belirlendi (Tablo 4).

Tartışma

Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde öğrenim gören 298 öğrenciyle yürütülen çalışma, hemşirelik öğrencilerinin akıllı telefonu ve interneti yaygın olarak kullandıklarını göstermektedir. Bu çalışmada öğrencilerin %93.6'sının akıllı telefonu vardı ve günde ortalama 5 saat akıllı telefonlarını kullandıkları belirlendi (Tablo 1). Literatür incelendiğinde Çakır ve Demir (2014) üniversite öğrencilerinin %76.2'sinin, Gümüş ve Örgü (2015) meslek yüksekokulu öğrencilerinin %98'inin, Uğur ve Turan (2015) üniversite öğrencilerinin %97.3'ünün akıllı telefonlarını ve interneti yaygın olarak kullandıklarını saptamıştır (21,26,27). Willemse, Waller, Süss, Genner ve Huber (2012) üniversite öğrencilerinin %79'unun, Kheokao ve arkadaşları (2015) hemşirelik öğrencilerinin %80'inin, Sandholzer ve arkadaşları (2015) tıp öğrencilerinin %79.9'unun akıllı telefon ve interneti kullandıklarını belirlemiştir (17,24,28). Bu çalışmanın bulguları, literatürdeki araştırma sonuçlarına benzer şekilde, hemşirelik öğrencilerinin akıllı telefonu yaygın olarak kullandıklarını göstermektedir.

Bu çalışmada öğrencilerin günlük internete bağlanma süreleri 318.98 ± 233.08 dakika, akıllı telefon kullanım süreleri 1 saatlik teorik derste 17.84 ± 33.30 dakika ve 8 saatlik klinik uygulama sırasında 52.48 ± 65.46 dakika olarak bulundu. Ersun ve arkadaşları (2012) hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin internet kullanım sürelerini günde 1.7 ± 1.6 saat, Gümüş ve Örgü (2015) meslek yüksekokulu öğrencilerinin %58'inin günde en az 3-5 saat akıllı telefonlarını kullandıklarını belirtmişlerdir (22,26). Araştırma sonuçları, üniversite öğrencilerinin her geçen yıl internet ve akıllı telefon kullanımlarının arttığını göstermektedir. Bu çalışmada da öğrencilerin akıllı telefon ve interneti yaygın olarak kullandıkları saptandı.

Tablo 2. Öğrencilerin Sınıflarına Göre Teorik Derslerde Akıllı Telefon Kullanım Amaçlarının Dağılımı (n = 298)

Amaçlar	Sınıflar								χ^2 , p
	1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf		
	n	%*	n	%	n	%	n	%	
Oyun oynama									
Evet	19	23.8	32	36.0	9	12.9	17	28.8	11.36
Hayır	61	76.2	57	64.0	61	87.1	42	71.2	0.010
Zaman doldurma									
Evet	10	12.5	23	25.8	14	20.0	20	33.9	9.81
Hayır	70	87.5	66	74.2	56	80.0	39	66.1	0.020
İletişim kurma									
Evet	35	43.8	47	52.8	31	44.3	35	59.3	4.48
Hayır	45	56.2	42	47.2	39	55.7	24	40.7	0.214
Ödev-Araştırma yapma									
Evet	29	36.3	29	32.6	18	25.7	25	42.4	4.25
Hayır	51	63.7	60	67.4	52	74.3	34	57.6	0.236
E-posta									
Evet	8	10.0	9	10.1	7	10.0	9	15.3	1.30
Hayır	72	90.0	80	89.9	63	90.0	50	84.7	0.728

Tablo 3. Öğrencilerin Sınıflarına Göre Klinik Uygulamalarda Akıllı Telefon Kullanım Amaçlarının Dağılımı (n = 298)

Amaçlar	Sınıflar								χ^2 , p
	1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf		
	n	%*	n	%	n	%	n	%	
İlaç bilgisi araştırma									
Evet	26	32.5	52	58.4	44	62.9	41	69.5	23.499
Hayır	54	67.5	37	41.6	26	37.1	18	30.5	<0.001
Hastalık bilgisi araştırma									
Evet	19	23.8	50	56.2	43	61.4	32	54.2	27.185
Hayır	61	76.2	39	43.8	27	38.6	27	45.8	<0.001
Tıbbi kelimelerin anlamını öğrenme									
Evet	26	32.5	47	52.8	36	51.4	37	62.7	13.836
Hayır	54	67.5	42	47.2	24	48.6	22	37.3	0.003
Mesleki bilgileri güncelleme									
Evet	5	6.3	9	10.1	3	4.3	13	22.0	13.204
Hayır	75	93.8	80	89.9	67	95.7	46	78.0	0.004
Ödev-Araştırma yapma									
Evet	17	21.3	43	48.3	35	50.0	20	33.9	18.095
Hayır	63	78.8	46	51.7	35	50.0	39	66.1	<0.001
İletişim Kurma									
Evet	15	18.8	31	34.8	21	30.0	32	54.2	19.729
Hayır	65	81.2	58	65.2	49	70.0	27	45.8	<0.001

*Sütun yüzdesi alınmıştır.

Tablo 4. Öğrencilerin Yaş ile Akıllı Telefon Kullanım Süreleri Arasındaki Korelasyon Katsayıları ve Anlamlılık Düzeyi (n = 298)

Değişkenler	Yaş	
	r_s	p
Günlük internete bağlanma süresi (dk.)	-0.137	0.018
Teorik derste akıllı telefon kullanım süresi (dk.)	-0.007	0.906
Klinik uygulamalarda akıllı telefon kullanım süresi (dk.)	0.217	0.001

 r_s = sperman korelasyon analizi

Bu çalışmada öğrencilerin çoğu teorik ders ve klinik uygulama sırasında akıllı telefon kullandıklarını ve yaklaşık yarısı teorik derste akıllı telefon kullanımının öğrenmelerine engel teşkil ettiğini belirtti (Tablo 2). Gümüş ve Örgen (2015) üniversite öğrencilerinin %95'inin ders ortamında veya ders çalışırken telefonu yanında ya da elinin altında bulundurmak istediklerini, ayrı kalmayı ya da kapalı tutmayı düşünmediklerini, öğrencilerin %75'inin derslerde ve

sınavlarda telefonlarını yanlarında ya da çantalarında getirdiklerini, hatta sessize alıp açık tuttuklarını, öğrencilerin %65'i telefonla meşguliyetin dikkatlerini dağıttığını ve derslere adapte olamadıkları gibi ders çalışma sırasında zihinlerini meşgul ettiğini belirtmişlerdir (26). Cho (2014) hemşirelik öğrencilerinin %48.5'inin akıllı telefon kullanımının ders çalışmalarını engellediğini saptamıştır (29). Cho ve Lee (2016) hemşirelik öğrencilerinin %28'inin klinik uygulamalarda akıllı telefon kullandıklarında dikkatlerinin dağıldığını, %27'sinin ise başkasının akıllı telefon kullanımı ile dikkatlerinin dağıldığını belirtmiştir (13). Teknolojinin yaygınlaşması ile öğrencilerin yaşamlarına giren akıllı telefonun gün geçtikçe onları kendine bağlayan bir araç konumuna geldiği, öğrencilerin hem teorik derslerde hem klinik uygulamalarda akıllı telefonlarını yaygın olarak kullandıkları görülmektedir. Ancak bu durum öğrencilerin eğitimlerini aksatma ve kişisel ilişkilerini zayıflatma riskleri açısından ele alınmasının gerekliliğini göstermektedir.

Çalışmada öğrencilerin akıllı telefonlarını daha çok iletişim kurmak amacıyla kullandıkları bulundu (Tablo 3). Ersun ve arkadaşları (2012) ise hemşirelik öğrencilerinin interneti en çok araştırma yapma, Fidancıoğlu ve arkadaşları (2009) sağlık yüksekokulu öğrencilerinin eğitim için, Kheokao ve arkadaşları (2015) hemşirelik öğrencilerinin araştırma/ödev yapma için, Korkmaz ve arkadaşları (2014) hemşirelerin iletişim kurma için, Tüysüz, Balaman ve Atalar (2012) eğitim fakültesi öğrencilerinin iletişim kurma amacıyla kullandıklarını saptamışlardır (17,18,22,30). Bu çalışmanın sonuçları diğer çalışma sonuçlarına benzer şekilde, üniversite öğrencilerinin akıllı telefon/interneti daha çok iletişim kurmak için kullandıklarını göstermektedir. Literatürde, akıllı telefonların taşınabilir özellikte olması ve çoklu fonksiyona (ses kaydı, video kaydı, görüntülü iletişim) sahip olmasından dolayı daha çok iletişim kurma amacıyla kullanıldığı belirtilmektedir (31). Öğrenciler, akıllı telefonu sosyal medyadaki arkadaşları ile iletişime geçmek amacıyla bir araç olarak kullanmaktadırlar. Akıllı telefon kullanımının yararları yanında fazla kullanılmasının sosyal ilişkileri zayıflattığı, konsantrasyon dağınıklığına, fiziksel rahatsızlıklara; belde ve bilekte ağrıya, boyunda sertliğe, bulanık görmeye ve

uyku problemlerine yol açtığı çalışmalarda belirtilmiştir (32-34). Bu nedenle akıllı telefonların akılcı kullanımı için; akıllı telefon kullanımının yararları yanında zararları ile ilgili çocuk ve ailelerin bilgilendirilmesi ve çocuklara erken yaşlarda akıllı telefon kullanımına yönelik kuralların uygulanması gerekmektedir. Çalışmadaki öğrencilerin yaklaşık yarısı akıllı telefon kullanımının klinik uygulamalara engel teşkil ettiğinin ve akıllı telefon kullanımının bireysel ilişkileri zayıflattığını ifade etmiştir (Tablo 1). Korkmaz ve arkadaşları (2014) da hemşirelerin sosyal ağ kullanımlarının iş verimliliği ve performansını olumsuz yönde etkilediğini bildirmişlerdir (23). Öğrencilerin akıllı telefonu kullanırken harcadıkları zamanı kontrol edemedikleri gibi kişiler arası ilişkileri de zayıflattığı yapılan araştırmalarda görülmektedir (35). Diğer taraftan öğrencilerin akıllı telefonlarıyla meşgul olmaları klinik ortamı etkin olarak kullanamamalarına neden olmakta ve klinik öğretimi olumsuz etkilemektedir.

Bu çalışma öğrencilerin yaşlarının artmasıyla günlük internete bağlanma süresinin azaldığını göstermektedir (Tablo 4). Şahin (2011) aynı şekilde yaş ile internet bağımlılığı arasında negatif ilişki olduğunu belirtmiştir (36). İnternet kullanım süresi ve bağımlılığın yaş küçüldükçe artması, çocukların internet ile daha erken tanışması ve internet kullanmaya başlama yaşının giderek daha küçük yaşlara kayması ile açıklanmaktadır (36-37). Öğrencilerin yaşları arttıkça klinik uygulamalarda akıllı telefon kullanım sürelerinin de arttığı görüldü (Tablo 4). Klinik uygulamalarda dördüncü sınıf öğrencilerinin tıbbi kelimelerin anlamına bakma, mesleki bilgilerini güncelleme, ilaç bilgisi araştırma amacıyla daha fazla akıllı telefon kullandıkları görülmüştür (Tablo 4). Dördüncü sınıf öğrencilerinin diğer öğrencilere göre akıllı telefonlarını daha fazla mesleki ve eğitim amaçlı kullandıkları söylenebilir. Meslek kavramı ve mesleğe uyum sürecinin başladığı birinci sınıfta öğrencilerin ise akıllı telefonlarını meslek ve eğitim amaçlı kullanmak yerine, üniversiteye başlamanın verdiği bağımsızlık duygusu-/yalnızlık duygusu ile beraber daha çok iletişim kurma amacıyla kullandıkları söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Hemşirelik öğrencilerinin akıllı telefon kullanım

özelliklerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı tipte yapılan bu çalışmanın sonucunda; öğrencilerin teorik derslerde ve klinik uygulamalarda akıllı telefonlarını yaygın olarak ve daha çok iletişim amacıyla kullandıkları belirlendi. Çalışmada öğrencilerin teorik derslerde akıllı telefonu daha çok ders dışı amaçlarla, kliniklerde ise uygulamaya yönelik kullandıkları bulundu. Öğrencilerin yaşlarının günlük internet kullanımını ve klinik uygulamalarda akıllı telefon kullanım sürelerini etkilediği, sınıflarının ise teorik derslerde ve klinik uygulamalarda akıllı telefon kullanım amaçlarını etkilediği bulundu.

Bu sonuçlar doğrultusunda;

- Üniversiteler tarafından öğrencilere yönelik akıllı telefon kullanımının yararları, zararları ve akılcı kullanımı ile ilgili eğitim programlarının düzenlenmesi,
- Üniversiteler ve sağlık kurumları tarafından akıllı telefonlar ve medya kullanımına yönelik politikalar, kurallar hakkında öğrencilerin bilgilendirilmesi ve denetlenmesi,
- Hemşirelik öğrencilerinin akıllı telefon kullanım özelliklerini belirlemek amacıyla daha geniş ölçekli çalışmaların farklı üniversitelerde yapılması önerilmektedir.

Kaynaklar

1. Hinton S, Hjorth L. Understanding Social Media. London, England and Thousand Oaks 2013, CA: Sage.
2. Kim S, Zeelim-Hovav A. The impact of smart phone usability on group task performance in a university environment: Media Synchronicity Perspective. International Conference on Information Resources Management 2011, <http://aisel.aisnet.org/confirm2011>.
3. Deloitte. The state of the global mobile consumer; Connectivity is core. London, May-June 2012, 1-23. Retrived May 2, 2015, from http://www.lriti.org/dttl_TMT_MobileConsumer_Final_171212.pdf.
4. Binark M. Yeni medya çalışmalarında yeni sorular ve yöntem sorunu. Yeni Medya Çalışmaları. (Der.) Mutlu Binark, Ankara, 200721-44.
5. Türkiye İstatistik Kurumu, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2015.

Erişim: 8.05.2015.

<http://www.tuik.gov.tr/Start.do>.

6. Nursing and Midwifery Board of Ireland. Guidance to nurses and midwives on social media and social networking 2013, June. Retrived May 14, 2015, from <https://www.nmbi.ie/Standards-Guidance/More-Standards-Guidance/Social-Media-Social-Networking>.
7. Aldhaban F. Exploring the adoption of smartphone technology: Literature Review, 2012 Proceedings of PICMET '12. Technology Management for Emerging Technologies, July 29, 2012-August 2, 2012, Vancouver, Canada, 2758-2770.
8. International Data Corporation. Worldwide Smartphone 2012-2016 Forecast Update. 2012, Retrieved January 15, 2015, from <http://www.idc.com/getdoc.jsp?containerId=235193#.UP-6bR26fSk>.
9. Von Muhlen M, Ohno-Machado L. Reviewing social media use by clinicians. Journal of The American Medical Informatics Association 2012;19(1):777-781. doi:10.1136/amiajnl-2012-000990.
10. Kung YM, Oh S. Characteristics of nurses who use social media. Computers Informatics Nursing 2014;32(2):64-72.
11. Journal of Pioneering Medical Sciences Blogs. Effects of Social Media on Nursing. 2013, July 30. Retrived May 5, 2015, from <http://blogs.jpmsonline.com/2013/07/30/effec-ts-of-social-media-on-nursing/>.
12. Pitt M, Bennett J. Workforce ownership of space in a space sharing environment. Journal of Facilities Management 2008;6(4):290-302..
13. Cho S, Lee E. Distraction by smartphone use during clinical practice and opinions about smartphone restriction policies: A cross-sectional descriptive study of nursing students. Nurse Educ Today 2016;40:128-133.
14. Ahn SY, Kim YJ. The Influence of Smart phone use and stress on quality of sleep among nursing students. Indian Journal of Science and Technology 2015;8(35):1-6.
15. David P, Kim JH, Brickman JS, Ran W, Curtis CM. Mobile phone distraction while studying. New Media & Society 2015;17(10):1661-1679.

16. Ardiç Çobaner A, Işık T. Hemşireler arasında sosyal medya kullanımının yarar ve risklerinin tıp etiği bağlamında tartışılması [Discussing the benefits and risks of social media use among nurses in the context of medical ethics]. *Türkiye Biyoetik Dergisi [Turkish Journal of Bioethics]* 2014;1(1):137-148.
17. Kheokao J, Siriwanij W, Yingrengreung S, Krirkgulthorn T. Media use of nursing students in Thailand. 4th International Symposium on Emerging Trends and Technologies in Libraries and Information Services 2015;1:123-127.
18. Fidancıoğlu H, Beydağ KD, Gök Özer F, Kızılkaya M. Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin internet kullanımına yönelik görüşleri [University School For Health Sciences Students' Opinions About Internet Using]. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanat Dergisi* 2009;2(1):3-9.
19. Munene AG, Nyaribo YM. Effect of social media pertication in the workplace on employee productivity. *International Journal of Advances in Management and Economics* 2013;2(2):141-150.
20. Özdemir S. Sosyal medyanın örgüt içi iletişimdeki rolü. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü 2014, Isparta, Türkiye.
21. Çakır F, Demir N. Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon satın alma tercihlerini belirlemeye yönelik bir araştırma [A Study on Determining Preferences of University Students' Purchasing Smartphone]. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 2014;29(1):213-243.
22. Ersun A, Şahin Köze B, Muslu G, Beytut D, Başbakkal Z, Conk Z. Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinde internet kullanımı ile sosyal destek sistemi arasındaki ilişkinin incelenmesi [Investigation of The Relation Between The Use of Internet Among Nursing Students and Social Support Systems]. *İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2012;20(2):86-92.
23. Korkmaz M, Kılıç B, Demiray E, Gürkan A, Hablemitoğlu Ş, Yücel AS, Kırık AM. Hemşirelerin sosyal medya kullanımı ve yaptıkları işe karşı algı düzeyinin uygulamalı bir örneği [An applied study: Nurses' use of social media and the level of their perceptions concerning their jobs]. *Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi [International Peer-Reviewed Journal of Humanities and Academic Science]* 2014;4(13):59-84.
24. Sandholzer M, Deutsch T, Frese T, Winter A. Predictors of students' self-reported adoption of a smartphone application for medical education in general practice. *BMC Medical Education* 2015;15(1):91.
25. Çoşansu G. Verilerin analizi ve yorumlanması. İçinde Hemşirelikte araştırma, süreç, uygulama ve kritik (2.Baskı, sy.235-279) 2015, İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.
26. Gümüş İ, Örgen C. Önlisans öğrencilerinin akıllı cep telefon kullanmalarının başarı ve harcama düzeylerine olası etkileri üzerine bir çalışma. *ISCAT/Akademik Platform*, 2015, April 10:310-315. <http://www.iscat.info/Content/Pages/AcceptedPapers.aspx>. Erişim tarihi: 15.12.2016.
27. Uğur NC, Turan AH. Üniversite öğrencilerinin mobil uygulamaları kabulü ve kullanımı: Sakarya Üniversitesi örneği [College students' acceptance and usage of mobile applications: Sakarya University case]. *İnternet Uygulamaları ve Yönetimi* 2015;6(2):63-79.
28. Willemsse I, Waller G, Süss D, Genner S, Huber AL. JAMES: Jugend, Aktivitäten, Medien-Erhebung Schweiz [JAMES: Youth, Activity, Media-Data Switzerland], Zürich: Zürcher Hochschule für angewandte Wissenschaften, Ergebnisbericht zur JAMES-Studie 2012, 1-59.
29. Cho M. The Relationships among Smart phone use motivations, addiction, and self-control in nursing students. *Journal of Digital Convergence* 2017;12(5):311-323.
30. Tüysüz C, Balaman F, Atalar T. Eğitim fakültesi öğrencilerin internet kullanım amaçlarının belirlenmesi [Determining education faculty students' internet usage purpose]. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi [Batman University Journal of Life Sciences]* 2012;1(1):251-260.
31. Mok JY, Choi SW, Kim DJ, Choi JS, Lee J, Ahn H, Choi EJ, Song WY. Latent class analysis on internet and smartphone addiction

- in college students. *Neuropsychiatric Disease And Treatment* 2013;10(1):817–828.
32. Kim TH, Kang MS. Type analysis and countermeasures of side effects of using smart phone. *Journal of The Korea Institute of Information and Communication Engineering* 2013;17(12):2984–2994.
33. Korea Internet and Security Agency. *Research on The Mobile Internet Use*. Seoul. Korea Internet and Security Agency 2013. Retrived April 20, 2015, from http://www.kisa.or.kr/eng/usefulreport/surveyReport_View.jsp?cPage=2&p_No=262&b_No=262&d_No=57&ST=&SV=.
34. Kwon M, Kin DJ, Cho H, Yang S. The smartphone addiction scale: development and validation of a short version for adolescents. *PLoS One* 2013;8(12):e83558.
35. Aslan A, Tutgun Ünal Ü. Eğitim fakültesi öğrencilerinin cep telefonu kullanım alışkanlıkları ve amaçlarının incelenmesi. *International Journal of Human Sciences* 2013;10(1):182-200.
36. Alam SS, Hashim N, Ahmad M, Wel C, Nor S, Omar N. Negative and positive impact of internet addiction on young adults: Empericial Study in Malaysia. *Journal of Intangible Capital* 2014;10 (3): 619-638. <http://dx.doi.org/10.3926/ic.452>.
37. Şahin C. An analysis of internet addiction levels of individuals according to various variables. *The Turkish Online Journal of Educational Technology* 2011, October 4;10 (4):60-66. Erişim: 12.04 2015. <http://www.tojet.net>